

[Hartvig Frisch.]

hvor Regeringen fremsatte sit principielle Ønske om et Etkammer, medens de Konservative lige saa principielt hævdede Totingssystemet som noget for Danmark værdifuldt. Det var ved den Lejlighed det ærede Medlem Hr. Brorsen, der pegede paa den norske Forfatning som Bevis for, at selv Etkammersystemet kendte til en Deling i Kamre. Da det netop er det norske Forbillede, som danner Grundlaget for den Rigsdagsordning, Kommissionen foreslaar gennem sit Flertal, skulde det synes nærliggende, at ogsaa Venstre maatte kunne slutte sig dertil. Jeg lader mig ikke forlede af Venstreprensens voldsomme Udfald mod det saakaldte Misfoster til at tro, at Venstre dermed vil have sagt sit sidste Ord, men mange gode Forhandlingsmuligheder er naturligvis spildt. Men de tre Partier, der i denne Sag er enige, ønsker ikke, at denne Enighed skal umuliggøre andres Deltagelse i Rigsdagsforhandlingerne. Kun vil jeg betone, at en Enighed som denne er et Resultat af Anstrengelser, nemlig Anstrengelser for at forstaa og imødekomme hinanden. Deri ligger, at den har en vis Fasthed, som bevirker, at der af den eller af dem, der ønsker at være med deri og med til at præge Resultatet, ogsaa kræves Anstrengelser paa ganske samme Maade i Retning af Forstaaelse og Imødekommenhed. Hverken Haardnakket-hed eller Surmuleri vil her have Haab om at indvirke, men netop Vilje til at være med og til at anstrenge sig for ogsaa at yde sin virksomme Indsats.

Jeg skal herefter gaa over til at nævne de enkelte Hovedspørgsmaal, ikke efter Paragrafferne i Rækkefølge, men efter Indhold, idet jeg først tager selve Rigsdagsordningen, herunder ogsaa de praktiske Reformere af Rigsdagsarbejdet, derefter Valgretsalderen og Adgang til Folkeafstemning og endelig de grundlovssikrede Friheder samt den Række juridiske Enkeltheder, som man har fundet det rigtigt at medtage.

Man har fra visse Hold anket over, at Grundlovsændringer altid bliver til en Revision af hele Grundloven i Stedet for af enkelte Afsnit, hvorved Vælgerne afskæres fra at udtale sig om Enkeltheder, men jeg skal hertil sige, at det hænger vist uløseligt sammen med den Grad af Vanskelighed, som Forfatningen selv foreskriver for Grundlovsændringer. Vil man det ene, kan man næppe undgaa det andet. De, der sætter Pris paa, at en Grundlovsændring skal være vanskelig gennemførlig, f. Eks. ved at der skal være 45 pCt. af de valgberet-

tigede, der stemmer for Ændringen, eller at der skal være Opløsningsvalg i begge Ting og enslydende Vedtagelse bagefter, ja, de maa samtidig være klar over, at de Ændringer vil foregaa i Ryk, hvor man til enhver Tid gør rent Bord, saa langt Enigheden nu rækker.

Selve Rigsdagsordningen hviler paa Princippet: Een Vælgerklasse og een Valgdag, en lykkelig Formulering, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har Æren af. Det er netop ved dette Princip, at Ordningen fremtræder som en Stortingsordning, og Kommissionen udtaler herom i sin Motivering — med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg citere de Udtryk —:

„Ved at lovfæste denne Ordning, som paa visse Omraader har Lighed med den gældende Rigsdagsordning i Norge og i Island, opnaas formentlig de Fordele, man har ment kunde opnaas ved Tokammerssystemet, nemlig en mere alsidig Behandling og Bedømmelse af Sagerne, medens det ene Vælgerkorps og Reglerne om Den forenede Rigsdag sikrer de Fordele, som man har ment knytter sig til Etkammersystemet.“

Den tidligere Statsretslærer, Professor Berlin har med en Voldsomhed, som tyder mere paa Lidenskab end paa Videnskab, kastet sig over den foreslaaede Ordning. Han paaviser triumferende, at Ordningen mangler det, der er Hovedformaalet med et Førstekammer, nemlig at skaffe en Modvægt mod det af den almindelige Valgret udgaaede Kammer. Det er en fuldkommen spildt Triumf, Professoren her fejrer, da alle 3 Partiers Hensigt netop har været at komme bort fra selve Modvægtsprincippet. Professor Poul Andersen, der i „Ugeskrift for Retsvæsen“ ogsaa kommer ind paa Spørgsmaalet, stiller sig tvivlende, som han siger, til Kombinationen af de to Principper, idet han fremhæver, at man nu engang ikke baade kan blæse og have Mel i Munden. Det forekommer mig, at Billedet er lidt skævt; de tre Partier, der stiller Forslaget, vil jo netop kun blæse og være fri for samtidig at have Mel i Munden, som man har haft det under den tidligere Ordning. De Fordele, Kommissionen taler om i sin Motivering, er rent saglige Fordele, ikke politiske. Rigsdagsordningen eller det, Venstre kalder Misfosteret, kan altsaa kun virksomhedsfuldt angribes, hvis man kan paastaa, at der slet ingen Fordele er ved en alsidig Behandling i to Afdelinger, men hvem vil paastaa det? I hele vor lange Kamp mod Landstinget har det altid været de politiske